

М. М. Кисельов

Екологія етнічна

ЕКОЛОГІЯ ЕТНІЧНА – науковий напрям, що досліджує екофобні та екофільні традиції того чи іншого [етносу](#), залежність духовних кондицій людини від стану природного оточення. Існує істор. традиція розглядати ландшафт і соціум як єдине утворення (Гесіод, Стратон, Полібій). Гіппократ принципово пов'язував особливості характеру *народу* з геогр. та клімат. характеристиками тер. його проживання. Звідси Й. Гердер виводив специф. і неповтор. «нар. дух» (Volksgeist) – сукупність звичок та манер, способи почування й поведінки. Е. е. зосереджує увагу на орган. пристосуванні етніч. спільноти до природ. оточення упродовж її істор. становлення й розвитку, що є вагомими світогляд. та методол. орієнтирами для з'ясування суттєвих ознак кожного окремого соціуму (*нації*), унікальності культурно-етніч. матриці, в межах якої може невимушено та органічно існувати людина. Термін «Е. е.» запропонував у серед. 1950-х рр. амер. етнограф Р. Конклін; теор. засади розробив у 1-й пол. 1980-х рр. В. Козлов. Сучасні етнографи переконливо аргументують положення про те, що гол. чинником вимирання окремих етносів є не безпосередні акти [експансії](#) (фіз. знищення, завезені хвороби тощо), а деформація реліг., етніч., життєвого укладів, що надавало сенсу їхньому існуванню. Втрата традицій та звичаїв, особливо в етноекол. аспекті, неминуче призводить до руйнування етносу, зубожіння духов. життя, масових виявів [аморальності](#). Традиц. форми життєзабезпечення, властиві певному етносу, не лише відображають специфіку процесу використання природи, а й розкривають формотворчі підвалини культури, де органічно й неподільно пов'язані матеріал. та духовні її компоненти. В Україні дослідж. з Е. е. проводять в Інституті філософії НАНУ (Київ), Київ. університеті.

Рекомендована література

1. Кисельов М. М., Канах Ф. М. Національне життя серед екологічних реалій. К., 2000;
2. Етносоціальні трансформації в Україні. К., 2003.

Бібліографічний опис:

Екологія етнічна / М. М. Кисельов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18701>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).